

Verslag bijeenkomst Platform vmbo BWI: modernisering examenprogramma

31-03-2021

1. Welkom (Cor de Ridder - landelijk coördinator platform)

Er worden twee bijeenkomsten georganiseerd om de wensen rondom de modernisering van het examenprogramma BWI in kaart te brengen:

- bijeenkomst met bedrijfsleven en mbo; deze was gisteren (30-03-2021). De samenvatting hiervan volgt ná de bespreking bij agendapunt 4
- bijeenkomst met docenten; hiervoor zitten we nu bij elkaar

Bij punt 3 op de agenda was aangegeven dat de resultaten van de eerste bijeenkomst zouden worden samengevat. Er is besloten eerst de docenten straks aan het woord te laten en pas daarna de uitkomsten van de eerste bijeenkomst te laten zien.

2. Toelichting op doel van de bijeenkomst (Huub Huijs - clustermanager CvTE)

SLO en CvTE hebben enkele maanden geleden met ministerie gesproken en afgesproken dat er het 1e half jaar 2021 onderzoek zou plaatsvinden naar welke modernisering gewenst zijn voor de examenprogramma's PIE, BWI en M&T.

SLO en CvTE hebben afgesproken de platforms, de branches en het mbo erbij te betrekken. Ook in het vervolgtraject blijven deze partijen betrokken.

Aanleiding: steeds meer geluiden dat er steeds meer behoefte was aan modernisering. Mogelijk geldt dit (ook) voor keuzevakken, vandaag richten we ons op profielvakken.

Deelnemers kunnen desgewenst ook achteraf nog reacties sturen of aanvullingen geven. Bij voorkeur mailen naar platform@vmbo-bwi.nl

3. Presentatie uitkomsten mbo/brancheoverleg (Henk van Ginkel - regiocoördinator platform)

Opmerking: tijdens het overleg heeft deze presentatie na punt 4 plaatsgevonden

Belangrijke innovaties binnen de branche:

- Circulariteit.
- Digitalisering, maar sommigen waarschuwen voor te veel focus op de digitalisering ten koste van de onderliggende vaardigheden en principes.
- Er zal de komende jaren een spanningsveld ontstaan tussen traditioneel en industrieel (prefab) bouwen. Industrieel bouwen vraagt andere vaardigheden van leerlingen, bv. hansen, digitalisering, industrialisering.
- Prefab, industrialisering van de bouw - kan ook een oplossing zijn voor de fysieke belasting.
- Automatisering, robotisering / CNC technieken; voor vmbo kennismaken met...
- Samenwerking in multidisciplinaire vakgebieden.

Opmerkingen t.a.v. het huidige programma:

- Binnen de profielmodules is het belangrijkste wel geformuleerd.
- Het programma is erg gericht op hout, er wordt in de meubelbranche volop gewerkt met nieuwe innovatieve materialen.
- Digitalisering zit in de kern. Actualisering blijft een aandachtspunt.
- Er mist op dit moment een oriëntatie op de overige beroepen in de branche. Metselen is wel aanwezig in het examenprogramma van de profielmodulen.

Tips / aanbevelingen

- De 'v' van het vmbo is van groot belang. Leerlingen moeten weten wat er te koop is:
 - o een goede oriëntatie op de vele vervolgmogelijkheden
 - o goede kennismaking met de branche

- enthousiast maken voor de techniek
- bewust worden.
- Richt het programma op brede oriëntatie en vaardigheden, maar hierbij is de beroepscontext van groot belang:
 - soft skills. Voorbeelden: samenwerking, begrip voor een ander, hoe spreek je mensen aan.
 - bewustwording van het proces
 - leren leren, leren werken
 - fysieke belasting, gezond blijven. Veilig en gezond werken verdient meer aandacht.
- Zoek indien mogelijk en gewenst ook de samenwerking met het naastliggende profiel PIE.
- Werk intensiever samen met mbo's – schildersvakopleidingen – bedrijven om leerlingen een goed beroepsbeeld te bieden. Vakdocenten BWI zijn niet binnen elk werkveld even bekwaam.
- Meer sturen op vaardigheden en minder op vakspecifieke kennis.
- Zet digitalisering in als middel en niet zo zeer als doel.
- Besteed aandacht aan de beroeps- en werkmentaliteit bij leerlingen.
- Maak leerlingen bewust om in processen te denken. Communiceren en samenwerken zijn belangrijke vaardigheden.

4. Ontwikkelingen en gewenste aanpassingen volgens docenten

Opmerking: tijdens het overleg heeft deze discussie voor punt 3 plaatsgevonden

De aanwezigen wordt gevraagd om op twee vragen een antwoord te geven:

1. Welke ontwikkelingen vinden plaats in de praktijk?
2. Welke ontwikkelingen moeten er in het examen komen?

In de bijlage vind je alle reacties terug. Hier volgen de punten die tot enige discussie leidden of waar enkele kanttekeningen bij zijn geplaatst.

Aansluiten op technieken in het bedrijfsleven: is dat wenselijk?

- Beperk je tot de basis, benamingen (bijvoorbeeld het verschil tussen plint en plank), laat de rest over aan het vervolgonderwijs.
- Vmbo is geen eindonderwijs, laat je dus niet gek maken door die bedrijven. Je legt de basis.

Digitaal tekenen: 2D of 3D?

Een deelnemer voegde toe dat er op dit moment een groot verschil is tussen vmbo en mbo. In vmbo tekenen leerlingen in 3D, maar als ze op het mbo komen moeten ze vooral 2D gaan tekenen. Dit zou in het vmbo terug moeten.

Enkele docenten pleitten er juist voor om het 3D-tekenen te houden zoals het nu is; het werkt motiverend en past goed bij de leeftijd en wat een leerling aankan. Een ander argument wat genoemd is om 3D zo te houden, is dat er in het bedrijfsleven alleen nog maar met 3D modellering wordt gewerkt - in relatie tot BIM. Bij hem op school bieden ze nu BIM en Revit aan.

Een andere docent wil graag beide in het programma hebben.

Enkele kanttekeningen bij de genoemde ontwikkelingen in de bouw

- Prefab: dit kan mogelijk moeilijk uitvoerbaar zijn in een schoolsituatie.
- CNC: niet alle deelnemers willen dit in het examenprogramma opgenomen hebben.
- Circulariteit: dit zit al in de nieuwe keuzemodule. Circulariteit kan wel als een soort rode draad in de profielmodulen opgenomen worden.
- Dakconstructies (genoemd in relatie tot klimaat): dit kan beter in een keuzemodule.
- Algemene opmerking: blijf in je modules zitten; doe moeilijke dingen in keuzemodulen. Onderwerpen als energietransitie er buiten laten.

Kanttelingen bij de breedte van het huidige programma

Een deelnemer gaf aan dat module 4 te uitgebreid is voor 'bouwjongens', een andere deelnemer gaf juist aan dat module 1 en 2 minder aantrekkelijk is voor zijn leerlingen dan module 3 en 4 (net na de sluiting van de bespreking). Een derde deelnemer vindt juist dat de breedte heel belangrijk is, het geeft een goede basis.

Relatie met PIE?

Een deelnemer stelt voor om PIE en BWI samen te voegen. Een ander geeft aan hier niets voor te voelen. Een derde deelnemer stelt voor om meer samenwerking met PIE te zoeken.

Enkele tips voor het vervolg

- Het examenprogramma is nu erg vol; als er examenstof bij komt, zorg dan dat er ook evenredig veel uit gaat.
- Kijk goed naar het verschil tussen BB en KB bij de ontwikkelingen.

5. Samenvatting van de belangrijkste resultaten

Zie bijlage.

6. Vervolg / vervolgspraken

SLO en CvTE maken een verslag van deze bijeenkomst en bereiden een notitie voor de overheid voor. Deze zullen weer voorgelegd worden aan de deelnemers.

De aanpassingen die n.a.v. deze bijeenkomsten aan het examenprogramma worden uitgevoerd, hebben gevolgen voor het examenprogramma voor 2024 en gelden ook voor de centrale examens 2024.

Alle deelnemers die nog graag een (uitgebreidere) reactie willen geven, of die nog willen terugkomen op bepaalde punten, kunnen een mail sturen naar platform@vmbo-bwi.nl

Bijlage: alle reacties geordend per onderwerp

relevante ontwikkelingen voor het examenprogramma

- techniek en ICT
- digitale vaardigheden (bijvoorbeeld HoloLenzen, CNC), digitale intelligentie
- nieuwe technieken en moderne machines, zoals lasersnijders
- technieken die in het bedrijfsleven worden gebruikt
- techniek en prefab, montage
- andere metselsystemen
- pointeren
- duurzaamheid, klimaat (bijvoorbeeld zonnepanelen in relatie tot dakconstructies), energietransitie
- circulariteit
- herbestemming gebouwen
- delen uit de keuzevakken 1505, 1507 en 1517

overige onderwerpen voor het examenprogramma

- voorbereiding op het MBO: samenwerken, informatie opzoeken, presenteren, projectmatig werken
- zicht geven op het bedrijfsleven, kennismaking met de branche - in de volle breedte van BWI, niet alleen de bouwsector
- module 1 en 2 aantrekkelijker maken, zoals module 3 en 4
- verdere uitwerking module 3
- module 4 is te uitgebreid
- de breedte van het programma zo houden
- verbreding van het programma, bijv. richting tegelzetten, stucadoren

verbetersuggesties voor het examenprogramma en examens

- richt je op basisvaardigheden, handvaardigheden, niet alles machinaal
- duidelijker aangeven dat er vanaf ruwhout gewerkt moet worden
- duidelijker aangeven wat met de hand en wat machinaal gemaakt moet worden
- het echte zagen en steken is motiverender dan alleen met domino's en lamello's (net binnengekomen na sluiting vergadering)
- werkstukken module 3 en 4 zijn veel motiverender en kosten minder ruimte dan het stellen in module 1 en 2 (net binnengekomen na sluiting vergadering)
- stoppen met het cspe, leerdoelen en examen vervangen door meesterstuk
- leerling zelf laten bepalen waar hij staat en keuzes laten maken

goede punten aan het huidige programma

- de breedte van het programma
- aandacht voor machinale- en basisvaardigheden

aansluiting vmbo-mbo

- kijk naar (het idee van) doorlopende leerlijnen: aansluiting lesmateriaal, keuzemodulen afstemmen. Tip: het keuzevak de duurzame comfortwoning.
- er ontstaat een gat, met name bij BB
- de enorm brede uitstroombmogelijkheid is goed
- pas op dat mbo's niet gaan trekken: "richt je op mij"

aansluiting bedrijfsleven

- praat ook met bijvoorbeeld metselaars, dus niet alleen met het bedrijfsleven maar ook met de persoon erachter